

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 160. Qualiter Prælati inferiores res ecclesiæ alienare possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

hoc, juxta dictam communionem aliorum cum Navar. *in comment. de spol. clericor.* §. 2. & 3. num. 9. & §. 15. num. 4. & aliis tenent idem Laym. & Delb. *LL. cit.* Neque justam neque validam esse alienationem, quâ bona illa in usus profanos convertit. v. g. sine causa rationabili donando ea laicis. Unde etiam infert Delb. num. 9. peccare illum contra justitiam in hoc casu, & teneri illum ad compensandum damnum Ecclesie, & eum, qui illa ab eo recipit, non fieri eorum dominum, uti etiam, quod Papa non habeat dominium cum plenitudine potestatis rerum Ecclesie, confirmatur ex eo, quod ea dicantur esse patrimonium Christi & bona Dei. *c. cum secundum, de preb. c. qui Christi.* 12. q. 2. Adeoque Christus & Deus sit eorum Dominus, non universalis, uti est ceterarum rerum, sed & particularis, quatenus ipsi specialiter offeruntur. Item ex eo, quod AA. aliqui sentiant, eorum dominium esse penes congregationem fidelium, vel eorum ecclesiasticorum cujuscunque particularis ecclesie ex eo, quod bona illa alicujus Episcopatus dicantur de ejus patrimonio. *c. judicatum, dist. 99.* & dos talis ecclesie. Saep̄ etiam eorum dominium acquisitum tali ecclesie, non tantum per donationem, sed etiam per emptionem. Uti illud exinde esse penes ecclesiam, tenent Molin. *de just. tr. 2. d. 29. concl. 2.* Less. *de just. l. 2. cap. 4. du. 6.* Vafq. *de rebus eccl. c. 2. §. 1. du. 1.* & alii apud Delb. *l. c. num. 15.* qui nihilominus contrarium, nimirum, quod dominium eorum sit penes Papam, non omnino improbabiler sentendi ait à Paris. *de refig. l. 2. q. 4. n. 39.* Redoan. *de spoliis. q. 1. num. 21.* Gonz. *ad reg. 8. concl. in proem. §. 1. num. 23.* & alii plurimis, quos citat. De cetero in alienatione rerum ecclesie facta à Papa in toto conscientie semper præsumendum adfuisse causam rationabilem & sufficientem, nisi evidenter constet oppositum; cum in dubio non præsumatur delictum commissum, Præsertim à Principe, & quidem ecclesiastico vices Dei gerente. ita Suar. *de censur. d. 41. f. 3.* Soro *de just. l. 7. q. 8. a. 7.* Sanch. *de matrim. l. 8. d. 17. n. 17.* quamvis id ipsum distinguat Delb. *l. c. du. 28. n. 4.* ita ut procedat, quando Papa alienat motu proprio & ex certa scientia, ut Redoan. *l. c. q. 3. §. 1. n. 10.* Sopran. apud Filiuc. *tr. 44. c. 3. n. 30.* qui tamen minus recte, ut Delb. *n. 5.* addupt. id etiam locum habere, etiamsi alienatio fieret in præjudicium tertii; cum Papa nunquam præsumatur velle derogare juri alterius, nisi id exprimat, etiam in concessione cum clausula: *motu proprio.* Secus, verò, seu non præsumatur adesse causa sufficiens, dum alienat ad instantiam partis; eò quod impetrans potuerit decipisse Papam alligando causam justam falsò. Unde etiam in hoc secundo casu recipientem non tam facile excusari ab obligatione restituendi, quam in primò, ait Delb. *n. 8.* qui etiam *n. 9.* & 10. addit, eum, cui confert Papa, seu qui recipit ab eo ex rebus ecclesiasticis ob futura merita, ad servandum modum seu conditionem, quam Papa in tali alienatione tacite apposuisse præsumitur, & ex circumstantiis, in quibus positus Papa alienavit vel donavit, facile conjicitur. V. g. ut ecclesia defendatur reficiantur templa, pauperes juventur &c. teneri ex justitia; & tali conditione non servata, non esse quidem ipso jure irritam, posse tamen revocari; uti etiam Papa ex justa causa factas à se vel prædecessoribus suis alienans ob justam causam revocare potest & irritare; ut Idem, *n. 11.* qualiter verò Pontifex etiam ex justa causa alienare donando, in feudando castra, dominia pertinentia ad Sedem Apostolicam ne-

R. P. *Leur. Jur. Can. Lib. III.*

queat, nisi prius relaxet sibi, aut per alium, cui ad hoc facultatem dedit, ob justam causam juramentum, quo se in promotione sui ad Cardinalatum, ac dein iterum vacante Sede Apostolica, in conclavi, uti & in assumptione sui ad Pontificatum obtraxit ad non alienanda bona Ecclesie, consensumque suum ad hoc non præbendum, vide apud Delb. *l. c. num. 29.*

Quest. 160. Qualiter Prælati inferiores res Ecclesie alienare possint?

RESP. Prælati inferiores, etsi sint administratores tantum bonorum ecclesiarum sibi subjectarum, posse alienare res earum, etiam immobiles & mobiles pretiosas ex justa causa & adhibitis solemnitatibus extra dubium est. Possunt quoque sine solemnitatibus Prælati, etiam regulares ex fructibus bonorum monasterii facere pingues elemosynas. v. g. ut Delb. *c. 17. du. 1. n. 59.* decem modiorum tritici; cum fructu non comprehendantur neque Extrav. ambitiosa. Neque decreto S. Cong. accommodare; & hinc etiam poterit Prælatus, vel etiam beneficiarius fructus suæ Prælatuæ vel beneficii liberaliter cedere alteri, etiam pro tota vita sua; cum sic non transferat jus aliquod ad bona beneficii, sed solum se obliget personaliter ad dandum alteri, quod ex suo beneficio perceperit. Idem est de distributionibus. Delb. *c. 18. du. 2. n. 9.* vide dicta supra *q. antehanc. 7.* Item possunt Prælati ad tempus breve quæcunque & quantumcunque pretiosa ad usum tantum sine translatione domini etiam utilis, concedere, cum hæc non sit alienatio. Pluraque sunt alia, de quibus disponere eaque alienare possunt sine solemnitatibus, de quibus paulò post. De cetero res immobiles aut mobiles pretiosas, etiam cum causa sine solemnitatibus (quod secundum etiam in textibus juris non exprimitur, subintelligendum tamen, ut Pirh. *h. t. n. 11.*) alienare sub quacunque alienationis specie utroque jure sub gravibus pœnis prohibetur. & jure quidem civili *L. jubemus. C. de SS. Eccles.* quæ constitutio Leonina restricta ad Ecclesiam Constantinopolitanam, dein à Justin. Imper. extensa ad quascunque ecclesias, monasteria locaque pia ubique terrarum, ut eorum res immobiles vendi, donari, commutari, aut quovis alio modo in quamcunque personam alienari nequirent. Quin latæ *in c. Constit. Leonina* pœnæ incurrerentur, per *auth. hoc jus porrectum. C. eodem,* ut refertur. *c. 2. caus. 10. q. 2.* quæ demum, ut *in c. nulli. h. t.* approbata & canonizata, ut Abb. *ibid. n. ult.* & insuper usu seu consuetudine fori ecclesiastici observata, præter juris Imperialis, etiam juris ecclesiastici auctoritatem obtinuit. Jure verò Canonico. *c. 1. c. quidquid. c. sine exceptione. 12. q. 2. c. Apostolica. c. tua. de his que sunt à Prel. c. nulli. c. unico. h. t. in 6. clem. dudum eod. & maxime Extrav. ambitiosa* quibus juribus accessit Trid. *Sess. 22. c. 11.* & plures aliarum constitutiones Apostolicæ non clausæ in Corpore juris, puta Leonis X. quæ incipit. *ad audientiam.* Julii III. *cum sicut accepimus.* Pauli IV. *injunctum.* Pii V. *ad Romani.* ac denique jussu Urbani VIII. 7. Sept. 1624. per S. Cong. Concil. editum decretum, spectans specialiter monasteria, collegia, conventus, congregationes & domos religiosorum; & sic etiam specialiter prohibetur regularibus stabilia & mobilia pretiosa, quæ servando servari possunt, vendere, nequidem pro fabrica, vel ad effectum cœmendi census. Delb. *c. 17. du. 3. n. 11.* & DD. apud Barbol. *in collect. Bullar. v. stabilia.* Unde jam etiam vides, hanc prohibitionem antiquissimam ab ipsiſ Apostolorum temporibus deductam.

L 2

Arg.

Arg. cit. *Can. Apostolicos*. 12. q. 2. ubi: *Apostolicos & paternos canones renovans &c.* Atque ita exigebat ecclesiarum aliorumque locorum piorum necessitas & summa utilitas prohiberi eorum Prælati & administratoribus sibi sæpe suisque consanguineis plus æquò studentibus, vanitati & luxui indulgentibus liberam ab omni canonica solemnitate absolutam distractionem & alienationem bonorum temporalium ad congruam beneficiatorum aliorumque ministrorum suorum sustentationem; fabricæ conservationem, pauperibusque subveniendum & similia necessariorum.

Quest. 161. Quæ res seu in quibus casibus alienari prohibeantur etiam servata forma & solennitatibus juris?

Resp. res ecclesiasticæ, quarum alienatio prohibetur, etiam si fieret eo modo, quo alias permittitur, enumerantur à Gl. in *Auth. hoc jus porrectum*. de SS. *Eccles. v. perpetuò* quæ Auth. canonizata est in *c. ea enim*. §. *hoc jus*. 10. q. 2. & sunt ferè sequentes. Primò res ea conditione donatæ Ecclesiæ, ut non alienentur. *cit. auth. col. 9. §. sanctissimi*. junctâ Gl. *v. alienent*. ubi ait tale pactum servandum. & *l. ult. C. de reb. alien. vel non alien.* Excipiendus tamen casus magnæ & evidentis utilitatis, ut cum Laym. *disp. de reb. eccles. non alien. thes. §. 3.* Pirh. *h. t. num. 23*. Hinc res immobiles, quæ ex donatione vel fundatione Imperatoris pervenerunt ad Ecclesiam alienari nequeunt. *cit. auth. §. ea verò*. quia eæ hac tacita conditione ab Imperatoribus vel Regibus donatæ censentur. Pirh. *l. c.* citans Rosenthal. *tr. de feudis c. 4. concl. 9.* Unde etiam, dum urgente necessitate ab Episcopis aliisq; Prælati alienantur, prius requirendum Imperatoris consensum ajunt Pirh. & Laym. *LL. cit.* idque necessariò, dum sunt quandoque feuda Imperialia, quæ sine licentia domini alienari nequeunt. Secundò ipsa Ecclesia vel monasterium alienari nequit, ita ut in usum privatorum non transferatur. *cit. auth. §. & quoniam*. Unde dum Delb. *c. 17. du. 17. n. 1. & 6.* dicendo: materialis ecclesia, oratorium ad perpetuum usum ecclesiasticum auctoritate Episcopi fundatum, item monasterium & conventus alienari non possunt sine solennitatibus juris: supponere videtur, alienari posse adhibitis solennitatibus, loqui censendus est, de alienatione, quæ transferuntur in usus aliorum ecclesiasticorum vel religiosorum, & non de eà, quæ transferuntur in usus privatorum. Tertiò dum Episcopus ipse aliisque Prælati rem ecclesiæ suæ, aut etiam ab ecclesia inferiore sibi subjecta ex suis propriis bonis emere nequit. *cit. auth. §. æconomis*. cum sibi auctoritatem in proprio facto præstare nequeat, res talis ab ecclesia in eo casu alienari nequit. Pirh. Laym. *LL. cit.* Denique res ecclesiastica nulla ratione transferri potest in hæreticum aut Judæum. *Auth. de ecclesiasticis titulis*. §. *jubemus*. coll. 9.

Quest. 162. Quenam res ecclesiasticæ liberè & sine solennitate juris alienari possint?

1. **R**esp. primò: jure utroque alienari sic possunt (si sic ecclesiæ vel piis operibus expedite judicaverit Prælati, ut addit Delb. *loc. paulò post citand.*) res mobiles non pretiosæ, & quæcun-

que servando servari non possunt; cujusmodi ferè sunt, quæ usu consumuntur, vel brevi tempore veterascunt, puta fructus, frumentum, oleum, vinum, (de quo tamen fortè dubitari possit, ubi pretiosum, ferens ætatem, & cum ætate evadens melius; præsertim, dum Fagn. *in c. nulli h. t. num. 23.* Delb. *cap. 17. du. 2. §. 2.* & alii id intelligant de rebus, quæ non durant triennio) pecudes, vestes pleræque &c. *Abb. in c. nulli*. num. 5. & 8. *Holt. in sum. h. t. num. 2.* *Molin. de just. tr. 2. d. 468. concl. 1.* *Barbol. de potest. Episc. p. 3. alleg. 95. num. 37.* *Pirh. h. t. num. 18.* (qui etiam addit pecuniam quotidiano usui deservientem, quæ servata nullum fructum parit) *Delb. cap. 17. du. 9. supposit. 2. num. 1.* & alii passim. Sumuntur hæc per sensum contrarium ex jure omnibus prohibentibus alienationem rerum immobilium & mobilium pretiosarum. Tum, quod non requiritur prohibitum, regulariter censetur concessum. *L. nec non*. §. 2. ff. *ex quib. caus. major.* tum quia expressâ & assumptâ (uti hic contingit per prohibitionem alienationis immobilium) una specie ex contrariis, altera censetur exclusâ. *Arg. L. si inter ff. de except. rei judic.* Atque ex his infert *Pirh. cit. num. 18.* posse Prælatum pecunias ex rebus ecclesiæ acquisite erogare in pauperes aliasque pias causas, vel etiam in bene meritos de sua ecclesia remunerandi gratiâ, modò largitiones sint moderatæ. pro quo citat *auth. licentiam*. *C. de Episc. & cler. §. c. ad hac. de restam.* Idem sentit *Delb. c. 17. du. 1. num. 28. in summar.* dum ait, posse Prælatum, etiam regularem, ad pias causas liberè disporre de rebus ecclesiæ; & in contextu, quod possit alienare pecuniam, quamvis magnam (intellige, ex rebus illis collectam) modò ea pertineat ad mensam Prælati, alienare in pias causas; eò quod illa pecunia non sit ecclesiæ, sed Prælati. Item ex eadem pecunia emere pretiosa, v. g. annulos, vasa argentea & aurea, ut dentur bene meritis *Pirh. l. c.* citatis pro hoc *Navar. de rebus eccles. monito 47.* *Laym. ubi ante thes. 43.* Imò etiam ex pecuniis illis, quas remunerandi gratiâ donare potest, officiali suo emere sine consensu Capituli aliisque solennitate prædium, illudque ei donare, citato eodem Laym. De cætero de pecunia non collecta ex rebus, sed aliunde, dicitur paulò post.

2. **R**esp. secundò: alienari quoque possunt sine consensu, aut etiam consultatione Pontificis aliisque solennitatibus juris res quæcunque, etiam immobiles ecclesiæ exigui valoris. *Naldus. v. Prælati num. 7.* *Gavant. in man. Episc. v. alienatio. num. 24.* *Dian. p. 4. tr. 4. resol. 223.* *Redoan. de reb. eccles. non alien. rub. 12. num. 7.* *Gratian. discept. for. tom. 3. q. 952. à num. 2.* *Quarant. sum. Bullar. v. alien. num. 4.* *Delb. cap. 17. du. 1. num. 23. & du. 10. suppos. 2. num. 3.* citatis aliis cum communiore contra *Rebuff. & Duaren. apud Wiestn. h. t. num. 39.* *Arg. c. terrulas. 12. quest. 2.* permittentis Episcopis sine consensu fratrum; hoc est, Capitularium, ac sic sine solennitate, distractionem terrularum, vincularum ecclesiæ parum utilium. & *c. ceterum. de donat.* permittentis Abbatibus donationem rei modicæ, et si aliis eis absolutè interdicta donatio. Quin & sic declaratum à S. Cong. Concil. restatur *Naldus loc. citato.* Uti etiam ad hujusmodi rerum alienationem non exiguntur consensum Apostolicum, eique per citatos textus permissæ derogatum non esse per *Extrav. ambrosia. hoc. tit. inter commun.* aut etiam per *Trident. Sess. 25. cap. 11.* ab eadem Cong. decla-